

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

23.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна, ПЯТНИЦА, 22-го Марта — 1846 — Wilno. PIĄTEK, 22-go Marca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15 Марта.

Государь Императоръ, съ 6-го на 7-е Марта, изволилъ выѣхать изъ С. Петербурга въ Москву, куда и прибылъ 8-го числа, въ семь часовъ по полудни, въ вождѣнномъ здравіи.

Ихъ Императорскія Высочества Государь Великіе Князья Николай Николаевичъ и Михаилъ Николаевичъ изволили выѣхать въ Москву 6-го Марта, въ восемь съ половиною часовъ по полудни, куда и прибыли 8-го числа въ шесть часовъ по полудни, въ вождѣнномъ здравіи.

9-го Марта въ 11 часовъ утра, Государь Императоръ съ Ихъ Императорскими Высочествами Великими Князьями Николаемъ Николаевичемъ и Михаиломъ Николаевичемъ, изволилъ шествовать изъ Дворца, при многочисленномъ стеченіи народа, въ Успенскій Соборъ, гдѣ и былъ встрѣченъ Митрополитомъ Московскимъ и знатѣйшимъ Духовенствомъ со крестомъ и Св. водою; по окончаніи краткаго молебствія, Государь и Великіе Князья изволили прикладываться къ Святѣмъ иконамъ и мощамъ Святыхъ угодниковъ. Его Императорское Величество, по выходѣ изъ Успенскаго Собора, изволилъ осмотрѣть строеніе новаго Дворца, и потомъ присутствовалъ при разводѣ отъ 2-го Учебнаго Карабинернаго Полка.

Во второмъ часу по полудни, Его Императорское Величество изволилъ быть въ часовнѣ Иверской Божіей Матери, откуда посѣтилъ Екатерининскій Институтъ, Александровское Училище и Маріинскую Больницу.

Въ три часа, Ихъ Императорскія Высочества Великіе Князья Николай Николаевичъ и Михаилъ Николаевичъ изволили быть въ Сухаревой Башнѣ.

10-го Марта, поутру, Государь Императоръ изволилъ принять представленіе Московскаго купечества, мѣщанъ, цеховыхъ и ямщиковъ, а въ часъ по полудни Его Величество съ Ихъ Высочествами изволилъ быть при разводѣ отъ Рязскаго Пѣхотнаго Полка.

По окончаніи развода Его Императорское Величество былъ въ Московскомъ Воспитательномъ Домѣ, а въ девять часовъ вечера удостоилъ своимъ посѣщеніемъ Благородное Собраніе, въ коемъ представлены были живыя картины, въ пользу Попечительнаго Общества о бѣдныхъ.

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 15-go Marca.

Jego CESARSKA Mość, z dnia 6-go na 7-my Marca, raczył wyjechać z Petersburga do Moskwy, gdzie stanął w pożądanym zdrowiu dnia 8-go, o godzinie siódmej po południu.

ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI WIELCY Xiążęta NIKOLAJ NIKOLAJEWICZ i MICHAŁ NIKOLAJEWICZ, raczyli wyjechać do Moskwy dnia 6-go Marca, o pół do dziewiątej wieczorem, i stanęli tamże w pożądanym zdrowiu dnia 8-go o godzinie szóstej po południu.

Dnia 9-go Marca, o godzinie 11-jej z rana, Jego CESARSKA Mość z ICH CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI WIELKIMI Xiążętami NIKOLAJEM NIKOLAJEWICZEM i MICHAŁEM NIKOLAJEWICZEM, raczył udać się z Pałacu, wśród licznie zgromadzonego ludu, do Katedry Wniebowzięcia, gdzie został spotkany przez Moskiewskiego Metropolitę i znakomitsze Duchowieństwo z krzyżem i wodą święconą; po ukończeniu krótkich modłów, CESARZ Jego Mość i WIELCY Xiążęta oddali cześć obrazom i relikwiiom Świętych. Jego CESARSKA Mość po wyjściu z tej świątyni, raczył oglądać budowę nowego Pałacu, poczem był obecnym przy zmianie straży 2-go Naukowego Półku Karabinierów.

O godzinie drugiej z południa, Jego CESARSKA Mość raczył bydlż w kaplicy Najświętszej Panny Iwerskiej, zkąd zwiedził Instytut Katarzyny, Szkołę Alexandrowską i Szpital Maryi.

O godzinie trzeciej, ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI WIELCY Xiążęta NIKOLAJ NIKOLAJEWICZ i MICHAŁ NIKOLAJEWICZ, raczyli zwiedzić Wieżę Sucharewa.

Dnia 10-go Marca, z rana, Jego CESARSKA Mość raczył przyjmować przedstawienie się Moskiewskich kupców, mieszczan, cechowych i furmanów, a o godzinie pierwszej z południa, NAJJAŚNIEJSZY PAN wraz z WIELKIMI Xiążętami raczył znajdować się na zmianie straży Riazskiego Półku Pieszego.

Po skończonych ćwiczeniach zmiany straży, Jego CESARSKA Mość był w Moskiewskim Domu Podrzutków, a o godzinie dziewiątej wieczorem, udarował swą obecnością Zgromadzenie Resursy, na którym przedstawione były żywe obrazy, na dochód Towarzystwa Opieki ubogich.

— Высочайшею Грамотою, 21-го Ноября 1845 г., Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Владимира 1-й степени, Командиръ Гвардейскаго Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса, Генераль отъ Кавалеріи, Генераль-Адъютантъ *Кноррингъ*.

— Высочайшими Грамотами, 23-го Декабря 1845 года, и 22-го Января, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго: Начальникъ 1-й Кирасирской Дивизіи, Генераль-Лейтенантъ *Пилларъ фонъ Пиллау* 2-й и Начальникъ 2-й Пѣхотной Дивизіи, Генераль-Лейтенантъ *Щербацкій*.

15-го числа м. м., въ Ревелѣ скончался, послѣ долговременной болѣзни, на 58 году отъ роду, *Отто фонъ Коцебу*, Флота-Капитанъ 1-го ранга. Этотъ знаменитый мореплаватель, совершилъ троекратное путешествіе вокругъ свѣта, и область науки обогатилъ важными своими открытіями. Оставивъ морскую службу въ 1829 году, онъ жилъ съ тѣхъ поръ въ своемъ имѣніи Кау, въ Эстляндіи.

Варшава, 12 (24 Марта).

Государь Императоръ, Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, 18-го Февраля (2-го Марта), Всемилостивѣйше изволилъ назначить Генераль-Адъютанта, Генерала отъ Кавалеріи, Сенатора *Влодка*, Предсѣдателемъ Герольдіи Царства, съ правомъ вѣрительнаго заведенія въ Совѣтъ Правленія Царства Польскаго.

Приговоръ Военнаго Суда и Полеваго Аудитора, конфирмованный Его Свѣтлостію Господиномъ Генераль-Фельдмаршаломъ — коимъ преступникъ *Панталеонъ Потоцкій* приговоренъ къ смертной казни, приведенъ надъ нимъ 5 (17) Марта въ Седльцахъ, въ 3 часа по полудни въ исполненіе.

Вольный Городъ Краковъ.

14 Марта.

Въ Силезской газетѣ пишутъ: „По завѣщеніи, на основаніи постановленія трехъ Высочайшихъ Покровительствующихъ Державъ, Россійскими, Австрійскими и Пруссскими войсками города Кракова и его округа, Королевско-Прусскаго войска выступили изъ сего города 12-го Марта, и нынѣ остаются въ немъ только Австрійскія войска. Россійскій и Пруссскій отряды двинулись къ своимъ границамъ, и впредь до повелѣнія, будутъ стоять въ окрестъ вольнаго города Кракова.“

— Гр. Кастильоне вступилъ въ управленіе дѣлами въ Краковѣ.

— Графъ Потулицкій, который, какъ говорятъ, сильно замѣшанъ въ теперешнихъ смутеніяхъ, препровожденъ подъ карауломъ въ Козельскъ. — Изъ Кракова не дозволяется выѣзжать въ Подгурже, безъ дозволенія дѣшней полиціи.

— Сегодня привезли сюда подъ военнымъ карауломъ, много арестованныхъ лицъ. Вообще число задержанныхъ по поводу послѣднихъ смутеній простирается до 150 чел.

— Назначенная здѣсь слѣдственная коммиссія уже приступила къ возложенному на нее дѣлу.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Познань, 15 Марта.

Арестованныхъ, по поводу бывшихъ здѣсь смутеній, продолжаютъ пересылать въ Зонненбергъ. Извѣстіе будто арестованные духовныя лица уже освобождены, вовсе неосновательно; на противъ того, они содержатся подъ строжайшимъ карауломъ.

— За нѣсколько времени предъ симъ, приходилъ сюда на рынокъ одинъ крестьянинъ, приносившій на продажу яйца; вскорѣ замѣтили, что онъ часто разговаривалъ съ нѣкоторыми жителями польскаго происхожденія, съ которыми объяснялся даже на французскомъ языкѣ. Это обратило вниманіе публики; тотчасъ призванъ былъ полицейскій чиновникъ, но продавецъ въ одно мгновеніе исчезъ съ своимъ кор-

— Przez Najwyższy Dyplomata, z dnia 21-go Listopada 1845 r., Najlaskawiej mianowany został Kawalerem Orderu Św. Włodzimierza 1-jej klasy, Dowódca Gwardyjskiego Rezerwowego Korpusu Jazdy, Jenerał-Jazdy, Jenerał-Adjutant *Knorring*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, z dnia 23-go Grudnia 1845 r. i 22-go Stycznia, Najlaskawiej mianowani zostali Kawalerami Orderu Sw. Anny 1-jej klasy, z Koroną Cesarską, Naczelnik 1-jej Dywizyi Kirasyerów, Jenerał-Porucznik *Pillar-von-Pilchau* 2-gi, i Naczelnik 2-jej Dywizyi Piechoty, Jenerał-Porucznik *Szczerbaci*.

Dnia 15 z. m. umarł w Rewlu, po długiej słabości, w wieku lat 58, *Otto v. Kotzebue*, Kapitan marynarki 1-go rzędu. Sławny ten żeglarz odbył trzykrotną podróż około kuli ziemskiej, i dziedzinę nauk ważnymi odkryciami wzbogacił. Opuszczył służbę morską w roku 1829, przebywał od owego czasu w dobrach swoich Kau, w Estonii.

Warszawa, 12 (24) marca.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, Ukazem z d. 18 Lutego (2 Marca) mianować raczył Jenerał-Adjutanta, Jenerala Jazdy, Senatora *Włodka*, Prezesem Heroldyi Królestwa, z prawem stałego zasiadania w Radzie Administracyjnjej Królestwa.

Wyrok Sądu Wojennego i Audytoryatu Polowego, przez J. O. Xiecia Jenerał-Feldmarszałka konfirmowany, mocą którego zbrodniarz *Pantaleon Potocki*, skazany był na karę śmierci, został na tymże wykonany, w mieście Siedlcach dnia 5 (17) b. m., o godzinie 3-jej z południa.

WOLNE MIASTO KRAKOW.

Dnia 16 marca.

Gazeta Szląska donosi: „Po zawarciu przez trzech Jenerałów: Cesarско-Rossyjskiego, Cesarско-Austryackiego i Królewsko-Prusskiego konwencyi, względem zajęcia miasta Krakowa i jego okręgu, na zasadzie stypulacyi trzech wysokich mocarstw opiekunzych, wojska Prusskie opuściły dnia 12 marca miasto Krakow, które teraz tylko przez wojska Austryackie jest zajęte: wojska bowiem Cesarско-Rossyjskie i Królewsko-Prusskie zbliżyły się do swych respective granic, i do dalszych rozkazów zajmować będą territorium wolnego okręgu.“

— Hrabia Castiglione objął dowództwo w Krakowie.

— Hrabia Potulicki, który ma być mocno skompromitowany, pod strażą wojskową dostawiony został do Kozielska. Bez pozwolenia Policji tutejszej nie wolno udać się ztąd na Podgórze.

— Dziś dostawiono pod strażą wojskową znaczną liczbę uwięzionych. W ogóle liczba aresztowanych z powodu ostatnich tutejszych zaburzeń, wynosi 150.

— Tutejsza Komissya śledcza jest już uorganizowana i rozpoczęła czynności swoje.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Poznań, 15 marca.

Uwięzionych w skutek ostatnich zamieszkań tutejszych, odsyłają ciągle do Sonnenberga. Wiadomość, jakoby ujęci duchowni już byli wypuszczeni na wolność, jest zupełnie bezzasadną; ci albowiem zostają dotąd pod najściślejszą strażą.

— Przed niejakim czasem, przybywał tu chłop na targ z jajami; wkrótce spostrzeżono, że często toczył rozmowy z kilku obywatelami Polskimi, a nawet często do nich odzywał się po francuzku. To zwróciło uwagę obecnych, wezwano Komissarza Policji, ale też i w okamgnieniu znikł przekupniarz i koszy jego. Z dalszego ztąd wynikłego śledztwa okazało się, że człowiek rzeczony był emissaryuszem francuzkim.

зину. По произведенному розысканію оказалось, что это былъ французскій эмиссаръ.

— Одинъ помѣстный владѣлецъ, по прозванію Садовскій, обвиняемый въ государственномъ преступленіи, укрывается здѣсь, переодѣваясь то женщиною, то монахомъ, то крестьяниномъ.

— Въ Бреславской Газетѣ сообщаютъ слѣдующія подробности о послѣднихъ происшествіяхъ въ Познани. Волненіе народа, затѣченное еще 4 числа с. м., въ полдень, на улицахъ и площадяхъ въ Познани, усиливалось вечеромъ. Вдругъ, на углу большой и малой Гарбарскихъ улицъ, сдѣлавъ былъ выстрѣлъ въ вышедшаго изъ дому унтеръ-офицера 19 полка; выстрѣлъ однако не попалъ, и четыре человека, стоявшіе на томъ мѣстѣ, откуда оный послѣдовалъ, тотчасъ разошлись. Вотъ какими подвигами ограничивается движеніе здѣшнихъ заговорщиковъ; советуемъ всѣмъ мирнымъ гражданамъ лучше не выходить теперь ночью на улицы, во избѣжаніе несчастія. Кто станетъ упрекать солдатъ, если они, на основаніи отданнаго приказанія, не получатъ отзыва на оклики: — „кто идетъ?“, немедленно выстрѣлятъ изъ ружья, или поразятъ штыкомъ неповинующихся, хотя бы по видимому безоружныхъ. Офицеры имѣютъ также отпущенныя шпаги и, находясь въ ночныхъ караулахъ, обязаны имѣть заряженныя пистолеты. Назначена военносудная коммиссія относительно тѣхъ, кои будутъ пойманы съ оружіемъ въ рукахъ, и приговоры оной, въ теченіе 3 недѣль, по конфирмаціи въ Берлинѣ, будутъ приводимы въ исполненіе. Сходбища заговорщиковъ происходили въ такъ называемомъ биржевомъ зданіи, въ главной залѣ коего назначенъ былъ банкетъ, по истребленіи всѣхъ благомыслящихъ жителей. Нынѣ зданіе сіе превращено въ казармы; акціонеры ничего не терпятъ, такъ какъ правительство назначило имъ вознагражденія по 60 талеровъ въ день.

— Во всеобщей Германской газетѣ пишутъ: „Польскіе заговорщики имѣли кажется нѣсколькихъ сообщниковъ въ Кенигсбергѣ: тамъ арестовано теперь нѣсколько польскихъ уроженцевъ, проживавшихъ съ нѣкотораго времени въ качествѣ ремесленниковъ и торговыхъ сидѣльцевъ, кои, какъ оказалось, собирались часто въ одномъ домѣ на форштадтѣ.

Ней-Берунъ, 13 Марта.

Между мятежниками бѣжавшими въ Пруссію находится также бывшій диктаторъ Тыссовскій, который, при переходѣ черезъ границу, подарилъ спутствовавшему ему прусскому офицеру, знаки своего достоинства, бѣлый атласный шарфъ съ краснымъ галтикомъ и серебряною бахромою.

— Изъ Кракова, отъ 16 с. м., увѣдомляютъ, что на дняхъ задержанъ членъ бывшаго Краковского мятежническаго правленія, Скаржинскій, и отправленъ подъ крѣпкимъ карауломъ въ Козельскъ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 13 Марта.

Изъ Галиціи получаютъ донесенія, что спокойствіе, нарушенное было послѣдними смутами, уже повсемѣстно тамъ возстановлено. Крестьяне возвратились къ своимъ работамъ. Уже рѣже встрѣчаются пересылки лицъ, затѣпанныхъ въ послѣднемъ мятежѣ. Со времени занятія Кракова, Вадовицкій округъ совершенно очищенъ отъ мятежниковъ. Въ Бохнійскомъ и въ Тарновскомъ округахъ также все спокойно; только въ Сандецкомъ округѣ появились шайки разбойниковъ, кои однако разсѣяны были нашими войсками.

— Въ Австрійскомъ Наблюдателѣ, отъ 10-го Марта, напечатано письмо изъ Тарнова, отъ 22-го Февраля, которое сообщаетъ о тамошнихъ происшествіяхъ 18-го и 19-го с. м. слѣдующія подробности: „Когда всюду пронесся слухъ о предстоящемъ нападеніи мятежниковъ на нашъ городъ, мы съ небольшимъ гарнизономъ нашимъ поставили себя, 17-го, на военную ногу и на другой день получили въ подкрѣпленіе два эскадрона конницы. Ночь на 19-е Февраля была назначена для вспыхнутія мятежа. Главнѣйшій ударъ былъ направленъ на Тарновъ, избранный начальнымъ пунктомъ возстанія, которое должно было распространиться по всей Галиціи. Нашъ обрекли на ужасное истребленіе и каждый Нѣмецъ или неразбавленный образъ мыслей революціонеровъ долженъ былъ пасть отъ руки убійцы. Къ счастью, что мы

— Нѣяки Садовскіи, владѣлецъ земель, обвиненъ о зброднѣ стану, wedle wydanego listu gończego, ukrywa się tu już to jako kobieta, już jako xiądz, już znowu jako włóścian.

— *Gazeta Wroclawska* donosi następujące szczegóły o ostatnich wypadkach w Poznaniu: „Niespokojne poruszenia ludu na ulicach i placach Poznania, które już w godzinach południowych 4-go b. m. spostrzegać się dały, powiększały się w godzinach wieczornych. Tymczasem z nienacka, na rogu wielkiej i małej ulicy Garbarskiej, wystrzelono do wychodzącego z domu podoficera z 19-go pułku. Wystrzał ten jednak chybił, a grupa 4-ch osób stojących w miejscu, skąd strzelono, rozeszła się natychmiast. Na takich więc działaniach polega obecna agitacja tłumów; radzielcy trzeba każdemu spokojnemu obywatelowi, iżby się w teraźniejszych czasach, nocną porą nie okazywał na ulicy, łatwo bowiem mógłby popaść nieszczęściu. Któżby bowiem za złe poczytał żołnierzy, jeżeli odtąd korzystać będą z udzielonego im rozkazu, i nie odebrawszy odpowiedzi na zapytanie? „Kto idzie?“, bezwzględnie wystrzelą: lub pozornie nieuzbrojonych, którzyby się okazali nieposłusznymi na ich wezwanie, pełną bagnietem. I Oficerowie zaopatrzeni są nie tylko w mocno zastrzone szpady, ale w czasie nocnej służby obowiązani są mieć przy sobie nabite pistolety. Wyznaczoną została komisyja sądowa na tych, którzy zbronią w ręku schwytyani zostaną; procedura jest tego rodzaju, że w przeciągu 3-ch tygodni wyrok ostateczny z Berlina wydanym zostanie. W bazarze, rokowanie odbywali posiedzenia swoje, a w główniej jego sali danym być miał festyn, po wytępieniu wszystkich inaczej myślących mieszkańców. Obecnie miejsce to zajęte zostało na koszary; akcyonaryusze nie na tém nie tracą, rząd bowiem płaci im codziennie 60 talarów, jako wynagrodzenie.

— *Gazeta Powszechna Niemiecka* pisze: Zamachy powstańców polskich, jak się zdaje, zyskały sobie także kilku zwolenników w Królewcu: przynajmniej uwięziono tam kilku Polaków, którzy od niejakiego czasu przebywali tam jako rzemieślnicy lub subiekci handlowi. Wyśledzono również teraz, że zgromadzali się często w odosobnionym domu na przedmieściu.

Neu-Berun, 13 marca.

Pomiędzy powstańcami, którzy się do Pruss schronili, znajduje się także były Dyktator Tyssowski, który przed przebyciem granicy, ofiarował towarzyszącemu oficerowi Prusskiemu godło swego dostojenstwa, to jest. szarfę atłasową białą z czerwonym, obszytą srebrnemi frandzlami.

— Z Krakowa donoszą, pod dniem 16-m marca: Przed kilku dniami, ujęto członka Krakowskiego rządu rokoszowego, niejakiego Skarżyńskiego, i dostawiono go pod mocną strażą do Kozielska.

A U S T R Y A.

Wiedeń, 13 marca.

Wiadomości ze wszystkich stron Galicyi zgadzają się na to, że spokojność, zachwiana przez ostatnie zbrodnicze wstrząśnienia, już wszędzie została przywróconą. Wieśniacy powrócili znowu do zwyczajnych swoich zatrudnień, i coraz rzadziej dają się widzieć transporta skompromitowanych w ostatnim spisku. Od czasu wzięcia Krakowa, cyrkuł Wadowicki z powstańców zupełnie oczyszczonym został. Taż sama spokojność panuje w cyrkuł Bocheński i Tarnowski; w cyrkuł zaś Sandeckim utworzyły się były bandy rozbojników, które jednak przez wojsko nasze rozpedzone zostały.

— *Dostrzegacz Austriacki*, z d. 10 marca, umieszcza list z Tarnowa, pod dniem 22 lutego pisany, zawierający następujące szczegóły o tamiecznych wypadkach, w dniach 18-go i 19-go lutego. „Skoro wieść o grożącym napadzie na nasze miasto, coraz głośniejszerzyć się zaczęła, postawiliśmy naszą szczupłą załogę na stopie wojennej d. 17-go lutego, a nazajutrz otrzymaliśmy posiłek dwóch szwadronów jazdy. Noc z 18 na 19 lutego przeznaczona była do wybuchnienia rokoszu. Główny zamach skierowany był na Tarnow, który wiehrzyciele obrali za początkowy punkt powstania, mającego się rozszerzyć po całej Galicyi. Wszyscy byliśmy skazani na niechybną zagładę, i każdy Niemiec, lub nie podzielający sposobu myślenia rewolucjonistów, miał paść pod ciosem zabójcy. Szczęściem, że 24 godzinami przedtém, dowiedzieliśmy się o grożącym nam niebezpieczeństwie, i mieliśmy dosyć

еще за 24 часа узнали об угрожающей нам опасности и имѣли столько времени, чтобы приготовить къ оборонѣ нашу небольшую военную силу, состоявшую изъ 2 батальоновъ пѣхоты и 3 эскадроновъ конницы. Мятежниками также были приняты всѣ нужныя мѣры, и мѣста для раздѣленія, собранія силъ и нападенія хорошо избраны; только одно изъ важнейшихъ приготовленій къ великой битвѣ было отложено до послѣдней минуты и рассчитано на успѣхъ и впечатлѣніе момента. А именно, въ означенную ночь мятежники хотѣли пригласить къ содѣйствію сельскія общины или принудить ихъ къ тому паническимъ страхомъ и силою.

„18-го, во весь день, приходили изъ многихъ, близкихъ и отдаленныхъ волостей, гдѣ уже начали готовиться къ походу противъ нашего города, депутации въ Тарновъ, которыя со страхомъ уведомили о предстоящей намъ опасности, извѣщали своего преданности Правительству и отвращеніе къ мятежникамъ и просили наставленія, какъ имъ поступать. Всѣмъ былъ одинъ и тотъ же отвѣтъ: „Не вдавайтесь ни въ какія подобныя смуты; это — измѣна противъ Государства и Императора, котораго вы подданные. Обо всемъ доложите въ точности, что у васъ происходитъ; это вѣдь священнѣйшій долгъ. Никакой страхъ не долженъ отклонять васъ отъ исполненія долга; если захотятъ принудить васъ къ измѣнѣ силою, то вы здѣсь найдете мѣсто, чтобы присоединиться къ намъ и подвизаться за правое дѣло. Принесите сюда оружіе, которымъ думаютъ снабдить васъ, и кто станетъ подучать васъ къ злему союзу, схватите его, если можете, и выдайте въ руки правосудія.“ — Нѣкоторыя депутации уже при первомъ приходѣ привели связанными нѣсколько агентовъ, управителей и другихъ, подстрекавшихъ поселянъ къ возстанію. Между тѣмъ, во многихъ мѣстахъ, особенно въ Лисса-Гурѣ, произошло кровопролитіе. Когда общины, по приказанію своихъ вождей, собрались и были вооружены вилами, цѣпами, полами, ножами и другими убійственными орудіями, онѣ, по наступленіи минуты похода противъ Тарнова, обратили свое оружіе противъ зачинщиковъ инсurreкціи. Вездѣ дошло до болѣе или менѣе кровопролитныхъ сценъ. Проведя ночь на 19-е Февраля въ боязненномъ ожиданіи, мы увидѣли по утру сколько странное, столько же внезапное и неожиданное рѣшеніе дѣла, когда крестьяне со всѣхъ сторонъ стали стекаться въ городъ, везъ съ собою частію связанныхъ, частію же убитыхъ ими дворянъ, кономовъ, арендаторовъ, писарей, духовныхъ и проч., которыхъ, вмѣстѣ съ отобраннымъ у нихъ оружіемъ, сдали окружному начальству. Это былъ страшный поѣздъ, но скорѣе должно поставить поселянамъ въ заслугу, что они при вѣнышкѣ своего гнѣва руководствовались благородною идеею — отворотить отъ своей страны столь ужасное бѣдствіе. Вышеупомянутые зачинщики мятежа въ нашемъ округѣ, принадлежавшіе болѣе частию къ высшему классу дворянства, со многими второстепенными предводителями и приверженцами лежали связанные или убитые своими собственными крестьянами въ повозкахъ; страшный урокъ, какъ такое гибельное преступленіе наказываетъ само себя, какъ безбожно совращать народъ съ пути правоты и подстрекать его къ возстанію противъ Правительства! Что много пало жертвъ, которыхъ законъ не могъ бы уличить въ преступленіи, что нѣтъ были вовсе виновны, — то весьма вѣроятно. Но и тутъ вся тяжкая отвѣтственность падаетъ на безумныхъ посягателей зла. Содохлаемся при мысли, какія ужасныя сцены должны были произойти; ибо до сихъ поръ считается 98 человекъ, которые отчасти уже мертвыми были привезены сюда, отчасти же умерли здѣсь въ слѣдствіе полученныхъ ранъ; наши больницы полны, и для арестантовъ, приводимыхъ отовсюду крестьянами и принимаемыхъ безъ разбора для охраненія ихъ отъ ярости черни, почти нѣтъ мѣста. Вечера однако нѣкоторые изъ нихъ, оказавшіеся невинными, были отосланы обратно подъ военнымъ прикрытіемъ, чтобы по крайней мѣрѣ въ близлежащихъ мѣстахъ возстановить порядокъ.“

— Въ другомъ письмѣ изъ Тарнова, отъ 25-го Февраля, подвѣждающемъ вышеупомянутыя произшествія, поименованы слѣдующія имена павшихъ жертвою разъяренныхъ крестьянъ: Графъ Карлъ Котарскій, начальникъ мятежа, убитъ; тѣло его совершенно обнаженное было притащено въ городъ. 12-ти-лѣтній сынъ его также умерщвленъ въ то время, когда грабили дворъ его отца. Графъ Стар-

часу до приготовления къ оборонѣ не великій нашей во-
енной силы, складавшейся изъ 2-хъ батальоновъ пѣхоты и 3 эскадроновъ jazdy. Бунтовники также со своей стороны предприняли всѣхъ стосовные сродки и бardo трафне
выбрали мѣсца до купленія силъ своихъ и до нападу; само
только наважнѣйше приготаване до становежѣй walki
одоложено до олатнѣго моменту, лѣчае вѣле на пѣрвше
повождение и враженіе chwili. W nocy dopiero z d. 18 na
19, wicrzyciele mieli powołać do współdziałania włościan,
lub zmusić ich do tego przemocą i strachem.

„Прzez cały dzień d. 18 lutego, z wielu bliższych i
odleglejszych włości, gdzie się już buntownicy sposobili
do wyprawy na nasze miasto, przybywały do Tarnowa de-
putacje włościan, uwiadamiając nas z przestachem o gro-
żącym niebezpieczeństwie, i oświadczając swoje życzli-
wość dla Rządu a wstręt do sprawy buntowników. Pro-
sili zarazem o radę co im czynić należy. Dla wszystkich
była jedna i ta sama odpowiedź: „Nie wdawajcie się w żad-
ne tego rodzaju zamieszki; jest to zdrada przeciw państwu
i Cesarzowi, którego poddanymi jesteście. Donoście do-
kładnie o wszystkim co się u was dzieć będzie, jest to wasza
święta powinność, od wypełnienia której, żaden postrach
odwieść was nie powinien. Jeśli zechcą zmuszać was do
zdrady przemocą, tedy tu znajdziecie miejsce, gdzie połą-
czycie się z nami dla waleczenia za dobrą sprawę. Znieście
tu wszelką broń, jaką wam przeciw nam dadzą, a ktokol-
wiek będzie śnił was namawiać do niegodnego związku,
pojmajcie go, jeśli można, i wydajcie w ręce sprawiedli-
wości.“ — Niektóre deputacje już i tą razą przyprowadziły
kilku skępowanych emissaryuszów, oficyalistów dwor-
skich i innych, którzy włościan zachęcali do buntu. Tym-
czasem w wielu miejscach, a szczególnie w Łysej Górze,
zaszły krwawe wypadki. Kiedy albowiem włościanie,
w skutek rozkazu swoich przywódców, zebraли się i zostali
uzbrojeni w widły, cepy, piki, noże i inne mordercze na-
zędzia, za nadejściem chwili wyprawy na Tarnow, obró-
cili nagle swój oręż przeciw samym naczelnikom powsta-
nia; przyczem wszędzie mniej więcej przyszło do walki i
do krwi rozlewu. Przepędziwszy całą noc z 18 na 19 lu-
tego w okropnym oczekiwaniu, ujrzelismy nagle z rana
tównie dziwne jak niespodziane rozwiązanie całej tej rze-
czy, kiedy włościanie ze wszystkich stron, zaczęli przyby-
wać tłumnie do Tarnowa, wioząc z sobą po części skępo-
wanych, a po części zabitych przez siebie obywateli, man-
dataryuszów, ekonomów, pisarzy, xięży i t. d., których
wraz z odjętą im bronią, wręczyli okrogowej zwierzchno-
ści. Wprawdzie był to widok okropny, ale też nie można
nie poczytać włościanom za zasługę, iż w wybuchach swo-
jego gniewu kierowani byli szlachetną żądzą odwrócenia
od swego kraju zbrodniczych zamachów wicrzycieli.
Wyżej wzmiankowani naczelnicy buntu w naszym okręgu,
należący po większej części do wyższej szlachty, z wielu
podręcznymi przywódcami i stronnikami, leżeli związani
lub zabici przez swoich włościan na wozach; strasna nau-
ka, jak podobna zbrodnia sama za sobą pociąga swą karę,
i jak bezbożną jest rzeczą sprowadzać lud z drogi prawości,
tudzież zachęcać go do powstania przeciw Rządowi! Że
wielu padło ofiarą takich, których prawo nie mogłoby
przekonać o występku, że drudzy weale byli niewinni, —
jeśli to rzecz podobna do prawdy. Ale i w tym razie ciężka
odpowiedzialność spada na szalonych wicrzycieli porząd-
ku publicznego. Wzdrygamy się na samą myśl, jak okrop-
ne zajęć musiały sceny, albowiem liczymy do tej pory 98
osób, z których jedne już martwe zostały tu przywiezione,
inne zaś umarły wkrótce w skutku ran odebranych. Nasze
szpitale są przepełnione, a dla jeńców, których zewsząd
prowadzą włościanie, i których przyjmujemy bez różnicy
dla zabezpieczenia ich od wszekłości pospólstwa, nie wy-
starcza już prawie miejsca. Wczoraj jednakże niektórzy
z nich, uznani za zupełnie niewinnych, odesłani zostali
na powrót pod wojenną eskortą, aby przynajmniej w są-
siednich miejscach przywrócić porządek i spokojność.“

— Inny list z Tarnowa, pod d. 25 lutego, potwierdza-
jący powyższe wypadki, wymienia następujące nazwiska
niektórych tylko osób, które padły ofiarą rozjātrzenia wło-
ścian. Hrabia Karol Kotarski, naczelnik powstania, za-
bity; ciało jego nagie zupełnie zostało przywleczone do
miasta. Jego 12 letni syn został także zamordowany,
gdy rabowano dwór jego ojca. Hr. Starzyński sam się za-
strzelił, aby uniknąć okropniejszej śmierci. Hrabia Ko-

жинский застрѣлилъ самъ себя, чтобы избѣгнуть ужаснѣйшей смерти. Графъ Козюка, Графъ Стадницкій и двое графовъ Неселовскихъ смертельно ранены. Изъ двухъ Графовъ Ромеровъ одинъ убитъ, другой раненъ. Станиславъ Стойовскій изъ Домбровы убитъ, вмѣстѣ съ нимъ пали также, какъ кажется, и оба его брата. Двое Роголинскихъ, Фоксъ и Гурскій убиты; Лапинскій раненъ, Графъ Донбскій изъ Войницъ пойманъ.

Войско, хотя изъ однихъ Поляковъ состоящее, подавало собою прекрасный примѣръ преданности правительству, и строго исполняло долгъ свой; однако при тогдашнемъ положеніи дѣла, только въ незначительныхъ отрядахъ могли отправляться изъ города, чтобы доставлять защиту угрожаемымъ дворьянамъ; однако спасли много жертвъ, и въ числѣ прочихъ Графиню Котарскую въ ту именно минуту, когда угрожала ей неминуемая смерть со стороны поселенца. Войска повсюду встрѣчаемы были ими при восклицаніяхъ: „да здравствуетъ Императоръ!“ Крестьяне почитали также Императорскихъ чиновниковъ и отдельныхъ военныхъ чиновъ, а равно почту и почтовые кареты съ государственнымъ гербомъ. Никто впрочемъ не могъ выйти или выѣхать изъ города, чтобы тотчасъ не былъ ограбленъ или убитъ. Съ нетерпѣніемъ ожидали прибытія новыхъ подкрѣпленій военныхъ, для подавленія распространяющагося волненія крестьянъ, и положенія конца несчастію, навлеченному на Галицію постыднымъ покушеніемъ возмутителей.

Франція.

Парижъ, 13 Марта

На вчерашнемъ засѣданіи палаты депутатовъ, Г. Пріе объявлялъ свой проектъ о перемѣнѣ пяти процентныхъ рентъ, который, не смотря на сопротивление министра финансовъ, постановили взять на соображеніе большинствомъ 201 голоса противъ 145.

— Говорятъ, что г-нъ Мартинезъ де ла Роза, новоназначенный Испанскій посланникъ при Версальскомъ дворѣ, имѣетъ полномочіе Королевы Христины, касательно бракосочетанія дочери Ея Инфантины Луизы Фердинанды съ герцогомъ Монпансьерскимъ. Переговоры по сему предмету начнутся немедленно по прибытіи посланника.

— Здѣсь учредилось 55 компаній, имѣющихъ капиталъ въ миллиардъ фр., въ намѣреніи взять на себя постройку 14 второстепенныхъ желѣзныхъ дорогъ.

— Въ альжирскомъ Монтерѣ пишутъ: Маршалъ Бюжо, 5 с. м. выѣхалъ изъ Алжира въ Фондукъ, гдѣ собраны войска предназначаемыя для дѣйствій въ восточной сторонѣ. По переходѣ чрезъ рѣку подъ Бени-Гини, маршалъ отправится, чрезъ равнину Борджъ-Богни, въ сѣверную часть Джурджуры. Въ Оравской провинціи все спокойно.

— Съ острова Бурбонъ уведомляютъ, что въ Мадагаскарѣ на западной сторонѣ, произошла кровопролитная стычка между Говизами и Сакалавазами, въ коей Говазы понесли значительный уронъ, а равно извѣщаютъ, что изъ Буэнскаго Королевства прогнали французскихъ миссіонеровъ. Это сдѣлано по вліянію Англичанъ или Говазовъ.

14 Марта.

Королева и принцесса Аделаида уже нѣсколько дней какъ нездоровы.

— Вчера происходило совѣщаніе между Г. Гизо, прусскимъ и австрійскимъ посланниками.

— Изъ Тулона пишутъ, отъ 10 с. м., что въ этой гавани продолжаютъ приготовленія, и ежедневно прибываютъ туда войска, назначенныя въ Оранъ и въ Алжирію.

— Говорятъ, что въ концѣ с. м., принцъ Жуэвильскій отправится въ Тулонъ, для привітанія подъ свое начальство флота на Средиземномъ морѣ.

— На вчерашнемъ засѣданіи палаты депутатовъ, графъ Ларошъ-Жакленъ потребовалъ отъ Г. Гизо, свѣдѣнія: справедливы-ли печатаемыя въ нѣкоторыхъ германскихъ газетахъ извѣстія, о возбужденіи австрійскимъ правительствомъ въ галиційскихъ крестьянахъ вражды противу тамошней шляхты. Г. Гизо отвѣчалъ: что хотя вопросъ сей касается дѣйствій чужестраннаго а не французскаго правительства, но онъ, по доказательствамъ и по собственному убѣжденію, можетъ увѣрить, что дѣлаемые въ семъ отношеніи австрійскому

попка, Hr. Stadnicki, дваъ Hrabowie Niesiołowscy, смертельно ранени. Z dwóch Hrabów Romerów, jeden zabity, drugi raniony. Stanisław Stojowski z Dąbrowy, zabity, wraz z nim podobno i jego dwaj bracia. Dwaj Rogalińscy, Fox i Gurski, zabici; Łapiński raniony, Hr. Dąbski z Wojnie pojmany.

„Wojско lubo z samych Polaków złożone, dało wzorowy przykład wierności dla Rządu i wypełniło ściśle swój obowiązek; atoli w ówczasowym stanie rzeczy, w małych tylko oddziałach mogło wychodzić z miasta, aby nieść pomoc zagrożonej szlachcie. Uratowało jednak wiele ofiar, a między innemi Hrabinię Kotarską, gdy właśnie groziło jej niebezpieczeństwo śmierci ze strony włościan. Wojsko wszędzie przyjmowane było przez nich z okrzykami: „Niech żyje Cesarz!“ Podobnież szanowano Cesarzkich urzędników i pojedynczych wojskowych, jako też pocztę i powozy pocztowe z herbem państwa. Nikt zresztą nie mógł wyjść ani wyjechać za miasto, aby natychmiast nie był zrabowanym lub zabitym. Z niecierpliwością oczekiwano przybycia nowych posiłków wojskowych, dla uśmierzenia szerzącego się poburzenia włościan, i położenia końca klęskom, jakie nieczne zamachy wichrzycieli na Galicyą ścigały.“

FRANCYA.

Парижъ, 13 марта.

На вчерашнемъ посѣденіи Избы Депутатовъ, P. St. Priest развивалъ свой проектъ замiany pięć procentowej renty, który pomimo opozycji Ministra skarbu, postanowiono wziąć pod narady większością głosów 201 przeciw 145.

— Mówią, że nowo-mianowany Posłem hiszpańskim przy dworze Paryżkim, P. Martinez de la Rosa, opatrzony jest pełnomocnictwem Królowej Krystyny, co do zawarcia związków małżeńskich między jej córką Infantką Ludwiką Fernandą a Xięciem Montpensier. Układy w tym przedmiocie rozpoczną się zaraz po przybyciu Posła.

— Związało się pięćdziesiąt pięć towarzystw, z kapitałem wynoszącym miliard fr., w celu wzięcia w przedsiębiorstwo 14 dróg żelaznych drugiego rzędu, dotychczas jeszcze nie wypuszczonych.

— Z *Monitora Algierskiego*: Marszałek Bugeaud wyjechał z Algieru 5-go b. m. do Fonduk, gdzie się zgromadziła kolumna, mająca działać w prowincjach wschodnich. Xiążę Isly, po przejściu mostu pod Beni-Hini, prowadzącym na równinę Bordż Bogni, uda się ku północnej części Dżurdżury. Prowincya Oranu jest zupełnie spokojna.

— Dowiadujemy się z wyspy Bourbon, że w Madagaskarze zaszła w stronie zachodniej krwawa walka, między Howasami a Sakalawasami. Howasy mieli ponieść znaczną klęskę. Dowiadujemy się, że misyonarze francuzcy wygnani zostali z Królestwa Bueni. Czyn rzeczony wykonany został za wpływem Anglików albo Howasów.

Dnia 11 marca.

Od kilku dni Królowa i Xiężniczka Adelaida są nieco słabe.

— Posłowie Austriacki i Pruski mieli wczoraj naradę z P. Guizot.

— Donoszą z Tulonu, pod dniem 10-m b. m., że w pomienionym porcie czynią ciągle przygotowania, i że codziennie nadciągają półki, już do Algieru, już do Oranu przeznaczone.

— Słychać, że przy końcu b. m. Xiążę Joinvill uda się do Tulonu, w celu objęcia dowództwa nad oddziałem floty na morzu Środkowem.

— Na wczorajszymъ посѣденіи Избы Депутатовъ, Hrabia Laroche-Jaquinel żądał od pana Guizot objaśnienia, jak dalece wiadomości podawane przez niektóre gazety Niemieckie, o podniecaniu niechęci włościan względem szlachty przez Rząd Austriacki w Galicyi, są prawdziwemi. P. Guizot odpowiedział, że jakkolwiek pytanie to odnosi się do działań innego, nie francuzkiego rządu, opierając się przecież na dowodach i własnym przekonaniu, zapewnić może, że zarzuty czynione w tym względzie rządowi Cesarzsko Austriackiemu, są zupełnie bezzasadne,

правительству упреки, совершенно неосновательны, потому что монархическое правление не может разрушать существующих общественных соотношений, для подавления тѣмъ мятежа или возстанія. Это средство свойственно только революціонному безначалію. „Остаюсь вполнѣ увѣреннымъ, продолжалъ Г. Гизо, что галльскіе крестьяне дѣйствуютъ не по тѣмъ побужденіямъ, какъ нѣкоторые стараются представлять. Крестьяне не захотѣли слушаться возбужденія шляхты, потому что предпочитаютъ выгоды протекающія для нихъ отъ нынѣшняго правленія. Огвѣтъ сей, на предложенный графомъ Ларошъ Жакленомъ вопросъ, достаточно было бы привести въ опроверженіе означеннаго обвиненія; но неизвѣстный считаю упомянуть здѣсь и о поведеніи нашего правительства въ отношеніи къ Полякамъ, наблюдаемому уже въ теченіе нѣсколькихъ лѣтъ. Политика налагаетъ те перь на насъ особую обязанность касательно Поляковъ. Мы не должны обольщать ихъ ложными мечтаніями, не должны вводить ихъ въ заблужденіе. Правительство наше всегда готово оказывать пособіе несчастію, но никогда не подаетъ помощи бунту. Что сказали бы мы сами, если бы узнали, что какое-либо государство посылаетъ Абд-эль-Кадему подкрѣпленія, военные припасы, или деньги? Всякій изъ насъ, конечно, сталъ бы громко возставать противъ этого, и называть это оскорбленіемъ права народовъ. Франція могла дать убѣжище безкровнымъ, но никогда не будетъ мѣстомъ заговоровъ и смутеній.

— Въ французскомъ журналѣ *Presse*, отъ 10 Марта, по описаніи событій въ Познаніи и Краковѣ, присовокупляютъ слѣдующее: „Мы упоминали о сихъ происшествіяхъ не для горестнаго удовольствія доказать, что предсказанія нами послѣдствія, которыя не трудно было предвидѣть, совершились, но для того, что разсказать наши справедливыя, и неискаженныя, какъ въ другихъ газетахъ. Мы поняли бы эти вымыслы, если бы они могли послужить въ пользу дѣла, котораго журналисты признають себя ризарями, но только ихъ производятъ одно только вліяніе, поддерживаютъ опасныя мечты и умножаютъ и такъ уже не малое число жертвъ.

— Вчера умерла здѣсь калгича Сапѣга урожденная гр. Потоцкая.

А н г л і я

Лондонъ, 13 Марта.

На сегодняшнемъ засѣданіи нижней палаты приступили къ вторичному чтенію представленнаго Ватсономъ билля, относительно уничтоженія нѣкоторыхъ уголовныхъ постановленій, тяготящихся донынѣ надъ католическою партію, какъ напримѣръ, между прочими, о воспрещеніи пребыванія Іезуитамъ въ Англіи, о воспрещеніи церковныхъ ходовъ и проч. Министръ внутреннихъ дѣлъ поддерживалъ основаніе сего билля, какъ соответственное духу настоящаго времени, и объявилъ, что онъ подаетъ голосъ въ пользу вторичнаго чтенія оного, на которое палата и согласилась большинствомъ 66 голосовъ противъ 23.

— Уже тридцать лѣтъ, въ Англіи не занимались съ такою дѣятельностію вооруженіями какъ теперь: движенія войскъ, вѣдствіе войны съ Сѣйками, и опасеніе разрыва съ Соединенными Штатами, содѣлались нынѣ важнѣйшими занятіями министерства, такъ, что даже коммерческіе планы остаются пока-мѣстъ безъ движенія.

— Генералъ-лейтенантъ графъ Каткартъ, главнокомандующій англійскими войсками въ Канадѣ, назначенъ генералъ-губернаторомъ всѣхъ Великобританскихъ владѣній на Сѣверо-Американскомъ материкѣ, и на островахъ прилица Эдуарда.

— Третьяго дня получено изъ Лиссабона донесеніе, что пароходъ *Great Liverpool*, везшій индѣйскую и китайскую почты, 24 го числа сѣлъ на мѣль подлѣ мыса Финистерре. За исключеніемъ трехъ пассажировъ, весь экипажъ спасенъ. Изъ груза спасли только дешеры, часть поврежденныхъ водою писемъ и ларчикъ съ драгоценными подарками для Королевы Викторіи.

14 Марта.

Вчерашняго числа, Королева съ своимъ свитомъ и всѣмъ дворомъ возвратилась съ острова Вайта въ Букингемскій дворецъ.

albowiem rząd Monarchiczny nie mógłby niweczyć istniejących stosunków towarzyskich, aby przytłumić tym sposobem rokosz lub powstanie; byłyby to środki właściwe w ręku bezrządu rewolucyjnego. „Mam zaś zupełną pewnością, rzekł P. Guizot, że postępowanie włościan Galicyjskich, niema tych pobudek, jakie mu niektórzy koniecznie przypisują. Włościanie nie okazali się powolnymi na poduszczenia czynione przez szlachtę, bo przenoszą korzyści teraźniejszego swojego rządu. Odpowiedź ta na zarzuty, które Hr. Laroche-jacquelin w tém miejscu uczynił, byłaby dostateczną i mógłbym na nięj poprzestać. W toku rzeczy jednak uważam za obowiązek, wspomnieć również o sposobie teraźniejszego postępowania rządu naszego ze względu na Polaków, postępowania, którego się od lat kilkunastu trzymamy. Polityka nasza zakreśla nam dziś te naprzód względy, dem nich obowiązki, iż niepowinniśmy ich zwodzić fałszywymi illuzjami, niepowinniśmy ich mamić. Rząd nasz zawsze gotów jest przyjsć w pomoc nieszczęściu, nigdy zaś buntom. Cóżbyśmy sami powiedzieli, wiedząc, że obce mocarstwo dostarcza Abd-el-Kaderowi posiłków wojennych, amunicji lub pieniędzy? Każdy z nas powstałby głośno przeciw temu, nazwałby to nadwzajemieniem praw narodowych. Francya mogła być miejscem schronienia dla tułaczów, ale nigdy ogniskiem spisków i rewolucyj.

— Dziennik *Presse*, z dnia 10 marca, po opisanii wypadków zaszłych w Poznaniu i Krakowie, dodaje: „Nadmieniliśmy o tych wypadkach nie dla smutnej przyjemności, że łatwe do zrobienia przepowiednie nasze już się sprawdziły, ale dla tego, że są prawdziwemi, i że żaden nie może z ich przekreślenia lub zafałszowania, jak to inne dzienniki czynią, wyniknąć użytek. Pojęlibyśmy tę przewrotność, gdyby mogła wpłynąć na sprawę, której one rycearzami się ogłaszają, ale jedyny skutek jaki wyrzucić mogą jest ten, że utrzymują niebezpieczne marzenia i pomnażają jeszcze i tak już znaczną liczbę ofiar.“

— Wczoraj umarła Xiężna Pelagia Sapieżyna, z Hr. Potockich.

А н г л і я.

Лондонъ, 13 марта.

На dzisiejшемъ posiedzeniu Izby Niższej przystąpiono do powtóronego odczytania bilu, wniesionego przez P. Watson, względem zniesienia niektórych praw karnych, ciężących dotąd na katolickim wyznaniu, jakimi są, między innemi, zakaz pobytu Jezuitów w Anglii, zakaz processyi i t. d. Sam Minister spraw wewnętrznych popierał zasadę tego bilu, jako zgodną z duchem teraźniejszego czasu, i oświadczył, że głosować będzie za drugim jego odczytaniem; jakoż Izba zezwoliła na nie większością głosów 66 przeciw 23.

— Od trzydziestu lat Anglia nie zajmowała się tak gorliwie uzbrojeniami wojennymi jak w chwili obecnej: poruszenia wojska, wypadki wyprawy nad Sudleczem, i obawa wojny ze Stanami-Zjednoczonymi, przewyższyły nawet w ważności swojej środki handlowe.

— Głównodowodzący wojskami angielskimi w Kanadzie, Jenerał-Porucznik Hr. Cathcart, mianowany został Gubernatorem jeneralnym wszystkich posiadłości Wielkobrytańskich na stałym lądzie północnej Ameryki i wyspach Xięcia Edwarda.

— Onegdaj nadeszła z Lizbony wiadomość, że parowy okręt *Great Liverpool*, wiozący pocztę indyjską i chińską, uwiązł d. 24 na mieliznie przy przylądku Finister. Prócz trzech podróżnych wszyscy ludzie osady uratowani zostali. Z ładunku uratowano tylko depesze, część listów wodą uszkodzonych, i skrzyneczkę z kosztownymi podarunkami dla Królowej Wiktorji.

Dnia 14 marca.

Królowa, wróciła wczoraj z małżonkiem i całym dworem z wyspy Wight do Buckingham.

— Прибывший вчерашняго числа изъ Америки въ Ливерпуль почтовый пароходъ *Rochester*, привезъ изъ Нью-Йорка извѣстія отъ 21 Февраля. Дѣло объ орегонской землѣ, до сихъ поръ не рѣшено въ сенатѣ; однако жители Соединенныхъ Штатовъ внезапно перемѣнили свое мнѣніе. Узнавъ, что сэръ Робертъ Пилъ представилъ въ парламентъ проекты, касательно отмены закона о хлѣбѣ и о свободѣ торговли, они забыли непріязненныя свои настрѣнія, и сердечно примирились съ Англіею. Извѣстіе это немедленно отправлено изъ Нью-Йорка въ Галифаксъ, съ нарочнымъ, который такъ торопился, что въ теченіи 7 часовъ и 25 минутъ, привезъ депешу изъ Нью-Йорка въ Бостонъ, значить протѣхалъ 250 миль. Американскіе журналы наполнены похвалами на счетъ перваго министра Великобританіи, и увѣряютъ, что онъ нашелъ единственное средство, миролюбиво рѣшить вопросъ объ Орегонѣ.

— Въ *Brighton Herald* утверждаютъ, что герцогъ Ричмондъ, убѣдился, что дальѣйшее сопротивленіе проектамъ сэра Роберта Пила, принесетъ болѣе вреда, чѣмъ пользы хлѣбопашеству, уполномочилъ герцога Веллингтона подать вмѣсто него голосъ въ пользу проектовъ. По сему проекты сэра Роберта Пила безъ сомнѣнія утверждены будутъ и верхнею палатою.

— Правительство намѣрено послать въ Индію шесть полковъ, именно: одинъ кавалерійскій и три пѣхотные полка изъ Европы, и два пѣхотные полка, находящіеся въ Китаѣ.

— Купцы въ Ситти узнали, что взятыя у Сеикова орудія, которыя были причиною значительныхъ потерь для англійскихъ войскъ, нѣсколько лѣтъ тому назадъ, куплены въ Лондонѣ генераломъ Вентура, который служилъ тогда въ войскахъ Рунджитъ Синга, и что правительство не только не сопротивлялось этому, но даже облегчило перевозъ ихъ черезъ степь въ Суезъ.

— Полковникъ синяго кавалерійскаго гвардейскаго полка, въ приказѣ своемъ, приглашаетъ офицеровъ къ подпискѣ на учрежденіе при полкѣ библиотеки, въ коей всѣ нижніе чины, заплативъ одинъ шиллингъ при вступленіи въ полкъ, и по четыре пенса въ мѣсяцъ, могли бы брать для чтенія новѣйшія сочиненія.

Остѣ-Индія. Бомбей, 2 Февраля.

Извѣстія изъ Остѣ-Индіи (полученныя теперь чрезъ Марсель прежде, чѣмъ чрезъ Триестъ) сообщаютъ, что Сеики, послѣ весьма кровопролитнаго сраженія съ Англичанами, 22-го Декабря, не смотря на овладѣніе укрѣпленнымъ ихъ лагеремъ, и держась еще въ продолженіе всей недѣли въ виду англійскихъ войскъ, только 29-го Декабря отступили за рѣку Сутледжъ. Корпусъ Сеиковъ состоялъ изъ 60,000 человекъ, въ томъ числѣ было много кавалеріи и 120 пушекъ. Послѣ прибытія генералъ-губернатора съ главнымъ корпусомъ англійской арміи, 10 числа началось непріятельскія дѣйствія. Англійскія войска подъ командою генералъ-губернатора, состоящая изъ 14,000 чел., совершили въ этотъ день большой переходъ, съ этою цѣлю, чтобы достигнуть Мудкига, лежащаго въ 22 англ. миляхъ отъ Фирозпура, и только что расположились для отдыха, какъ получено было допесеніе о приближеніи 30,000 Сеиковъ. Едва войска успѣли стать подъ ружье, какъ Сеики начали уже пушечную пальбу, которая открыла сраженіе, съ восторгомъ принятое англійскою артиллеріею и конницею, и кончившееся при закатѣ солнца отступленіемъ Сеиковъ, и взятіемъ у нихъ всѣхъ находившихся въ этомъ дѣлѣ 17 пушекъ. На другой день они прибыли обратно за убитыми и ранеными, въ чемъ англичане имъ не препятствовали. Англичане лишились также въ этомъ сраженіи 250 человекъ убитыми и 500 ранеными; преимущественно чувствительная потеря храбраго генерала Сэръ Роберта Сэля, генералъ-квартирмейстера арміи, который скончался вслѣдствіе полученныхъ ранъ. Но Сеики были еще слишкомъ сильны и имѣли еще много артиллеріи, такъ что англійскій корпусъ не могъ на нихъ напасть безъ подкрѣпленій; и потому ожидали прибытія высланныхъ изъ Фирозпура войскъ. — На другой день, 21-го числа, вся армія двинулась далѣе подъ командою Г. Гардинджа, и усилена была того же числа присоединеніемъ корпуса генерала Литтлера въ 5,000 чел. Вся армія раздѣлена на четыре дивизіи; правымъ

— Стакъ почтовый *Rochester* прибылъ вчерашъ изъ Америки до Ливерпуля, с письмами изъ Нью-Йорку, изъ дня 21-го лутаго. Справа Орегону не была еще зафатвона в Сенате, людность атоли Становъ-Здѣдочныхъ нагле зміенила свое зданіе. Якъ только бовіемъ доведзала сія о вниесіонимъ до парламенту преезъ Sir Robert Peel проекіе, възгледѣмъ зніесіенія правъ збожовыхъ і запровадзєнія волносіи handlu, wyrzєkła сія natychmiastъ swychъ uczuē і zamiarōw wojennychъ і najserdeczniejъ pojednała сія z Anglią. Wiadomōść tę poślano natychmiastъ гоісѣмъ z New Yorku do Halifax; pośpiechъ zaś w jejъ udzieleniu byłъ takъ wielki, że gonіecъ z depeszami przebiegłъ odległość między Bostonemъ a New Yorkiemъ, wynoszącą 250 mil ang., w przeciagu siedmiu godzinъ і dwudziestu pięciu minut. Dzienniki Amerykańskie, przepełnione są pochwalamі pierwszego ministra Wielkiej-Brytanii; uznają oraz, że najlepszego chwyciłъ się środka do załatwienia w spokojny sposóbъ sprawy Oregońskiej.

— *Brighton-Herald* utrzymuje, że Xiąże Richmond, z uwagi, że dłuższy opórъ przeciwъ projektomъ zboжowymъ Sir R. Peel, więciejъ szkody jakъ korzyści przyniosłby interesomъ rolnictwa, upoważniłъ Xięcia Wellingtona do przychylnego w jego imieniu głosowania za niemi. Tymъ sposobemъ, bilъ rzeczonу, przejdzie niewątpliwie w Izbie Wyższej.

— Do Indyi zamierza wysłać rządъ sześć полковъ, to jestъ полкъ jazdy і trzy полки piechoty zъ Europy, tudzieżъ два полки piechoty w Chinachъ stojące.

— Kupcy zъ City odkryli, że odebrane działa Seikom, które takъ znaczne szkody w szeregachъ angielskichъ zrzadziły, zakupione były przedъ kilku laty w Londynie, przezъ Jenerała Ventura, zostającego wówczas w służbie Rundszyt-Singa, і że rządъ, nie tylko się temu nie sprzeciwiałъ, ale nawetъ ułatwiałъ przesłanie ichъ przezъ pustynię do Suex.

— Półkownikъ granatowego полку konnego гварды, wydałъ rozkazъ dzienny, w którymъ wzywa officerōwъ swego полку, aby się szeregobliwie przyczynili do utworzenia biblioteki полковъ, w której każdy podoficerъ і szeregowy, po zapłaćenia jednego szylinga od wejścia, mógłby miesięcznie за cztery pence czytywać wszystkie najnowsze dzieła.

Индѣ-Всходнѣ.

Бомбай, 2 лутаго.

Wiadomości zъ Indyi Wschodnichъ (nadeszły tą razą przezъ Marsylię do Londynu przedъ niżъ przezъ Tryest) donoszą, że Seikowie, po nader krwawej bitwie, stoczonej zъ Anglikami d. 22 grudnia, і pomimo zdobycia ichъ oszańcowanego obozu, trzymającъ się jeszcze przezъ cały tydzień w obecъ wojska angielskiego, dopiero d. 29 grudnia cofnęli się za rz. Sutlecz. Seikowie liczyli w ogóle 60,000 ludzi, pomiędzy którymi znaczny корпусъ jazdy ze 120 działami. Po nadejściu Jeneralnego Gubernatora zъ głównymъ korpusemъ armii angielskiej, d. 18 grudnia rozpoczęły się kroki nieprzyjacielskie. Wojska angielskie podъ wodzą Jeneralnego Gubernatora, liczące 14,000 ludzi, odbyło w tymъ dniu wielki pochod, aby stanąć w Mudkih, odległymъ o 22 mil ang. od Firozpur, і zaledwie się rozłożyło, gdy nadeszła wiadomōść, że nadeiaga 30,000 Seików. Wojska zaledwie zdolały stanąć podъ bronią, а jużъ działa Seików rozpoczęły walkę, która przyjęta zъ zapalemъ przezъ artylerję і jazdę angielską, zakończyła się przy zachodzie słońca, odwrotemъ Seików, którzy wszystkie swoje 17 dział, w bitwie miane, pozostawić musieli. Nazajutrzъ powrócili znnow, dla zabrania swoichъ zabityхъ і ranionychъ, w czymъ Anglicy weale imъ nie przeszkadzali. Anglicy utracili także tego dnia 250 w zabityхъ і 500 rannychъ; nade wszystko bolesny jestъ strata walecznego Jenerała Sir Roberta Sale, Jeneralnego Kwatermistrza armii, który umarł zъ ran odniesionychъ. Ale Seikowie byli jeszcze zbytъ silni і zbytъ dobrze w artylerję zaopatrzeni, а żeby корпусъ angielski mógłъ na nichъ bezъ posiłkówъ uderzyć; czekano zatemъ w obozie na nadejście wojska zъ Firozpurъ wysłanego. Dnia 21 całe wojsko posunęło się далѣj podъ przywództwemъ P. Hardinge і jeszcze w tymъże dniu wzmoćnione zostało 5-tysięcznymъ korpusemъ Jenerała Littler. Całą siłą podzielono na 4 dywizje; prawemъ skrzydłemъ dowodziłъ Sir Hugh-Gough, grodkiemъ Jenerałъ Gilbert, lewemъ skrzydłemъ, Jenerałъ Littler, а rezerwą Jenerałъ Smith. Sir Henr. Hardinge oddał się samъ podъ rozkazy Naczelnego Wodza Jenerała Hugh-Gough, і w ciągu całejъ тѣjъ wypawy byłъ drugimъ w dowództwie. Wojsko Seików, dowodzone przezъ Sirdar-Tey-Singa, oszańcowowało się w mocnemъ stanowisku і zaślониęте

флангомъ командовалъ Гу-Гоу; центромъ генералъ Джилбертъ, лѣвымъ генералъ Литтлеръ, а резервомъ генералъ Смитъ. Сэръ Генри Гардинджъ подчинился главнокомандующему Гу-Гоу, и въ продолженіе всего этого дѣла былъ вторымъ подлѣ него командиромъ. Войска Сеиковъ, подъ начальствомъ Сирдаръ-Тей-Синга, укрѣпились на сильномъ постѣ, и прикрыты были рощею и кустарникомъ. Англичане начали атаку, но ихъ встрѣтили столь сильными пушечными огнемъ, что лѣвый флангъ долженъ былъ отступить. Нѣсколько лучше дѣйствовалъ центръ, который ударилъ въ штыки; но и эта дивизія встрѣчена была весьма жаркою пушечною пальбою; сверхъ сего, она много пострадала отъ взрыва подкоповъ, проведенныхъ Сеиками передъ своимъ фронтомъ. Рѣзня была ужасная, но она не достигла цѣли; ибо центръ англійскихъ войскъ, не смотря на нанесенный непріятелю ударъ, вынужденъ былъ къ вечеру отступить. Не лучший успѣхъ имѣлъ королевскій драгунскій полкъ, который много пострадалъ, также вынужденъ былъ отступить. Вслѣдствіе сего отступленія, Сеики снова завладѣли первыми своимъ постомъ, и въ продолженіе всей ночи, производя пушечную пальбу, беспокоили расположенныя на открытомъ полѣ англійскія войска, которыя въ продолженіи 16 часовъ стояли уже подъ ружьемъ. Ночь была холодная, солдаты не имѣли провизіи и нераскладывали огня; убитые и раненые покрывали поле, а непріятельскій огонь продолжался съ малыми лишь промежутками.

22 го Декабря, въ 4 часа утра, сраженіе снова возгорѣлось, и въ продолженіи 3 часовъ продолжалось со всею яростію и ожесточеніемъ; въ 7 часу пушечный огонь Сеиковъ былъ самый жаркій, но съ этой минуты ихъ оставило военное счастье; въ 1 часу по полудни, Англичане овладѣли ихъ лагеремъ при самой ожесточенной сѣчѣ; захватили у нихъ 91 пушку, и нигдѣ уже болѣе не встрѣчали сопротивленія.

Потери англійскихъ войскъ съ достовѣрностію исчислить не лзя, такъ какъ запечатанныя донесенія отправлены прямо въ Бомбей; однако утверждаютъ, что почти пятая часть участвовавшихъ въ сраженіи 20,000 чел., убиты или ранены; въ числѣ первыхъ убиты 61 офицеръ, а въ томъ числѣ: генералъ М. Каскиль, 2 бригадира, нѣсколько полковниковъ и 5 адъютантовъ генералъ-губернатора, въ числѣ же раненыхъ состоитъ 38 офицеровъ, но другіе говорятъ, будто бы ихъ было 90.

Армія Сеиковъ отступила въ порядкѣ въ свои предѣлы, и въ виду нашихъ передовыхъ постовъ расположилась удобно и безпрепятственно на противоположномъ берегу рѣки. Разныя отряды англійской арміи, которая со дня на день усиливается, расположились лагеремъ другъ подлѣ друга, и поддерживали между собою тѣсныя сношенія; между тѣмъ непріятель построилъ чрезъ Сутледжъ пловучій мостъ, и постоянно получалъ новыя подкрѣпленія, такъ, что, по слухамъ, снова 70,000 человекъ со 110 орудіями стоитъ въ готовности для возобновленія борьбы. И въ самомъ дѣлѣ, 18-го Января 20,000 Сеиковъ переправились на эту сторону рѣки, произвели движеніе противъ нашего поста подлѣ Людiano, который считали слабѣйшимъ, и укрѣпились въ виду нашихъ войскъ. Говорятъ, что 21-го Января произошло новое, кровопролитное и ожесточенное сраженіе съ Сеиками, котораго подробности неизвѣстны.

— Изъ Синда сообщаютъ, что наблюдательный корпусъ подъ командою генерала Нэпира, состоящій изъ 14—15,000 чел., намѣренъ черезъ Мультианъ напасть также на Сеиковъ.

— Изъ Александрии сообщаютъ, что прусскій принцъ Вальдемаръ участвовалъ также въ сраженіи противъ Сеиковъ, подлѣ Фирозпуромъ, и что тамъ же убитъ его лейбъ-медикъ Гоффрихтеръ.

Было ласкомъ и криками. Англиче разпочели натаре, але так сильным огнемъ дѣловымъ прѣйеи зостали, же лево скрыздыто устѣпѣ мусяло. Сщесльшзшымъ з разу былъ сродекъ, кторѣ крокиемъ штурмовымъ русылъ на багнеты. Але и тѣ дывизѣ повѣталъ нѣдеръ зывы огнѣ дѣловымъ; надто учерпѣала она вѣле од выбуху лѣзныхъ мѣн, кторѣ Сеикowie прѣдъ фронтомъ своимъ позакладѣли. Рѣзѣ была окропна, але не осягнѣла skutku, бо вѣмъ и сродекъ войска ангелъского, мѣмо заданѣ прѣчеивникомъ клѣски, ку вѣчзорови једнакъ самъ cofнѣ сѣ мусялъ. Не лепѣѣ повѣдло сѣ полковни драгонѣвъ крѣлевскихъ, кторѣ учерпѣавшы тѣз вѣле, cofнѣ сѣ былъ въ коѣцу змущзззз. Skutkiemъ tego odwrотu, Seikowie zajѣli zнову wszѣdzie пѣрвше свое stanowiska i прѣзъ caлѣ noc strzelaniemъ z dѣлѣ niepokoiли на otwartѣмъ полѣ biwakующѣ войска ангелъское, кторѣ јуж прѣзъ 16 godzinъ стало подъ бронѣ. Noc была zimna, зѣлнѣрзе не мѣли чѣмъ ani сѣ посилѣ ani ogrзѣцъ; забѣи i ranni okrywѣли pole, а огнѣ nieprѣзѣиелъски trwѣl ciagle z малѣми прѣзрвѣми.

О годз. 4-ѣй з рана д. 22 grudnia, bitwa rozpoczęła się na nowo, i прѣзъ 3 godziny srozyla сѣ јакъ najzавзѣциѣѣ. О годз. 7-ѣй, огнѣ дѣловымъ Seikѣвъ былъ najзывшз, але od тѣѣ chwili odwrѣciло сѣ od нихъ szczѣście wojenne; o godzinie 1-ѣй po полудniu, Anglicy zdobyli ich oboz, srodъ okropnѣѣ rzezi; zabrali imъ 91 dѣлѣ i nigdzie јуж не зуалѣзли oporu.

Straty войска ангелъского з pewnością obliczѣ nie mѣжна; zapewniaјѣ wszakѣ, же prawie piѣta czѣść бѣдѣcychъ w битвѣ 20,000 ludzi, polegѣла lub zостала ranionѣ; pomiędzy пѣрвшеми polegѣло 61 oficerѣвъ, з tychъ Jeneralъ M. Caskill, 2-eh Brygadyerѣвъ, kilku Podpѣlkownikѣвъ i 5 Adjutantѣвъ Jeneralnego Gubernatora, а pomiędzy ranenymi 38 oficerѣвъ; inni mѣwѣјѣ, же 90.

Armia Seikѣвъ cofнѣла сѣ bezpiecznie w свое grѣnice, i w obliczu нашихъ pikietъ rozлѣзyla сѣ wygodnie i bezъ przeszkody на drugimъ brzegu rzeki. Rѣzne oddziały armii ангелъскѣѣ, кторѣ codziѣнъ сѣ powѣkszѣ, stanѣly obozemъ obokъ siebie i utrzymywѣly z sobѣ sѣcisлѣ zwiѣzki. Tymъczasemъ nieprѣзѣиелъ postawiłъ прѣзъ Sutleczъ mostъ плывѣјѣѣ, i powѣkszѣl ciagle swe siły, takъ, же, јакъ sлѣчаѣ, zнову 70,000 ludzi ze 110 dѣлѣami стојѣ gotowe do wznowienia walki. Јакоѣ d. 18 stycznia, okoѣ 20,000 Seikѣвъ прѣeszлѣ на тѣ strѣнѣ rzeki i uczynili poruszenie naprѣciwъ нашего stanowiska podъ Ludianѣ, кторѣ uwaѣzano за najslѣbsze. i oszѣncowѣly сѣ w bliskѣсти войска нашего. Sлѣчаѣ, же d. 21 stycznia, mѣла zajѣcъ uwa, krwawѣ i uporeczywa walka z Seikami, кторѣѣ szczegѣłѣвъ не wiadomo.

— Z Sindu donoszą, же корпусъ obserwacyjny Jenerała Napierъ liczy 14—15,000 ludzi, прѣзъ krajъ Multanъ uderzѣѣ ma также на Seikѣвъ.

— Z Alexandrii donoszą, же Xiѣѣ Pruski Waldemarъ mѣlъ также udziałъ w битвѣ прѣциwko Seikomъ podъ Firozpurъ, i же тамъ же polegѣлъ przyboczny lekarzъ јego Dr Hoffrichterъ.